

Jaroslav Vanča

MAGIE PIVA V ČESKÉ
KRAJINĚ

Tento příspěvek budiž výrazem mé snahy upozornit na význam piva, levitujícího nad krajinou českého venkova v útrobách nikoli nevýznamného typu českého literáta-chodce. Typu kladoucího své stopy ve smyslu topografické a duchovní kontinuitnosti do stop všelijakých pěvců Máje, soucit rozdávajících i vzbuzujících Aloisů Beerů, Matějů Kudějů, vlekoucích na zádech přepité Hašky, Anen Mackových, sledujících záda umanutě snivých Josefů Váchalů, či nakonec také dívek, hledajících s erotickým nasazením v české krajině Egona Bondyho. Jsou ještě dnes tací opěšalí pivní literáti, oprávnění navázat na bohatýrská pivní tažení především výtvarnických hord let předpřestavbových? Anebo hned první výdech nových pragmatických pořádků nadobro vytěsnil radost ze snivé bezcílnosti putování v kruzích či po spirálách?

Jsou-li či nejsou, co naplat. Jste-li už jednou volbou nevolbou peripatetikem, je vám prodíratí se i dnes lesní buření, polní svízelí, a směr odhadovati jen dle souhvězdí svého znamení. Mému putování po hospodách a hradech českých, při němž jsem jako pivař zkušený za ruku táhl Hynka, chlapce drzého a nepoddajého, věru nepomáhala mapa s označením hostinců. Není takových nastejno jako v roce osmnáctistém třicátém třetím, ubylo však navíc silně pohostinnosti sprostých českých lidí a jen málo dočkali jsme se z tohoto hlediska příjemných překvapení restitučních.

V polistopadové české pivní krajině pozbyl totiž nejeden z hostin-

ců své významotvorné, přesněji řečeno inspirativní funkce alespoň pro hledače uvedených kontinuit. Je dnes nadíti se hostinců v podobě importovaných pivních barů, hostinců násilně motorestovaných v místech tahu zdánlivě spíše hladových než žíznivých cizinců. Němčina znepokojivší Máchu v dole kokořínském, je možná činitelem méně zcizujícím než výhled z hostince skrze obrazovku či vitrážová sklíčka hracích automatů. Hovor traktoristy i básníka stáčí se takto častěji na peníze, v logice myšlení stále spojené čertovským řetězem s politikou. Dobře tak: alespoň tím česká hospoda dosud po svém žije.

Nebeští sládkové! Tolikrát jsem se chtěl opít za pochodu českou krajinou průběžně pivem, tu tři, tam pět; ví se o mně, že jich snesu. Nebyla to snad než dětinsky dospělá hra na cestování doktora Holuba žhavou krajinou tropů. Rozdírán jsem býval reží i stonky plevelů, žahán kopřivami a bodán hmyzem v míře dosti dobrovolné. Trápen býval jsem pak vlkem z horka vzešlým, s rozcuchanými vlasy i vousy, vzbuzujícími nedůvěřivé pohledy místních hospodských Mašokolumbů. Víte, že české chmelnice nejsou než úspěšným pokusem podřídit chaos růstu tropických lian drilu vpravdě vojanskému?

Potřebuji já pak svá nejméně tři piva, aby papír rozkvetl. Vytahuji jeť spolu s náčiním psacím v hostinci dlouho před peněženkou. Topografie krajiny a pivních značek přitom koexistuje či překrývá se v překvapivých konfiguracích. Domov je promícháván a znovu vytvářen ve velkolepé syntéze piva a místa a vázanost na českém univerzu tím nepochybně vzrůstá. Magické uhrnutí vyrůstá přitom ze dna püllitru – nevíte přece, čeho se bude týkat příští objev vašich myšlenek! Tato značka piva může být svázána s poezií, jiná s uměním fejetonu... Jako věčně živá se zde pak vznáší příslovečná výtka Jarmily Haškové, hystericky označující literární tvorbu coby svébytnou transpozici alkoholu. Nuž jisto je, že ne po ředěném vínu obcujeme v Čechách s fauny a najádami, leč jen po desítkách piv natrefíme vodníka a zaslechneme výzvy hejkalovy. Jen přítomnost piva nám doloží smysluplnost času, po nějž hledáme na začouzené reprodukci Ladovy Hospodské rvačky majitele oné zdánlivě nikomu nepatřící nohy, osaměle trčící z chumlu práčů. Jen takto, v hospodě, lze nejen literátovi vyvolávat nasnímaný film života, prožít satori časové smyčky, onoho průniku minulosti s budoucností, vzpomínek

s touhou, příběhů s jejich významy, vše v jednom pivu, jedno pivo ve všem.

Je však také třeba varování. Nelze dnešnímu literátovi v době po kanonizaci Haškově a beatifikaci Hrabalově si milieu hospody jakkoli idealizovat, aniž by se stal kolaborantem reklamních mýtů nicoty a užitě lži. Ubylo totiž nepochybně její imaginativní substance, potažmo inspirativní funkce, zároveň s dostatkem volného času. Navíc sám literát pozbývá s léty odstupu od jevové složky prožívaného, zabírá se v hospodě přespříliš sám sebou, jak se mezi partnery po letech soužití přihází. Neuchopitelnost zde vyrůstá právě z důvěrné obeznámenosti.

Lék na onu ztrátu nadhledu vidím v oné peripatetické metodě pití piva v přestávkách nezprostředkovaného pohybu českou krajinou, kdy jedinečnost existence nových a nových hospod vyvstává z autentického prožitku hrdla doopravdy vyprahlého. Jen takto privátně může se exotika novosti spájet se zázemím autopsie, čerstvost pohledu se zaprášenou pavučinkou zažitých konotací, význam zkušenosti s významem poučení.

Tak tedy jít a pít, jít s očima žíznivýma! Odhaduji, že každým dvaceti kilometrům je třeba dodat smyslu a významu pětici pív. Ani dobrým chodcům českou krajinou netřeba bát se dezintegrující opilosti, neboť zejména díky přirozenému pohybu pivo pokojně sublimuje póry slunci vystaveného břicha, jeho emanací je potom stále obnovováno ono nezaměnitelné aroma české krajiny, pohnojené popelem heretických, leč vpravdě nevybojných myšlenek.

Jděte tedy a pijte, pijte a jděte, pravím vám. Cesty ven, do českého světa stanou se tak cestami do vás v rozmilých stinných úvozech na cestách myšlení. V tom chládku s výhledem na nekonečnost domova naleznete, co hledáte, při cestách hlemýždích zakusíte pocit ptačí. Od hospody k hospodě magicky provázeni vlastními slovy ve vlastní řeči...

*Jaroslav Vanča
Praha*